

آموزش حسابداری؛

مدل پیشنهادی

گفتگو

با

آقای دکتر علی رحمانی

عضو هیئت علمی گروه حسابداری دانشگاه الزهراء (س)

سایبر

برای مجله حسابرس گفتگو با شما که فعالیتهای موفق و گسترده علمی و حرفه‌ای دارید، فرصت ارزشمندی است. دیدگاه شما دامنه گسترده‌ای از ذینفعان گزارش‌گیری مالی را پوشش می‌دهد. از همین نقطه گفتگو را آغاز کنیم که چه ضرورت‌هایی برای بازنگری در نظام آموزش حسابداری و حسابرسی وجود دارد؟

دکتر رحمانی

حسابداری، اطلاعات مالی و یا در برخی موارد اطلاعات غیرمالی را برای تصمیم‌گیری طیف گسترده‌ای از فعالان اقتصادی فراهم می‌آورد. حرفه حسابرسی نیز به وسیله اطمینان بخشی نسبت به درستی اطلاعات ارائه شده، موجب افزایش اعتماد عمومی می‌شود. توانایی بهتر حسابداران و حسابرسان در برآوردن نیازهای اطلاعاتی تصمیم‌گیرندگان اقتصادی، منجر به افزایش کارایی نظام اقتصادی می‌شود و برای جامعه، خلق ارزش می‌کند.

امروزه تحولات زیادی در محیط داخلی و بین‌المللی پدید آمده و نوآوری‌ها و پیچیدگی‌های زیادی در محیط کسب‌وکار صورت

مبنای مفهومی مورد بحث قرار می‌گیرند. چارچوب نظری همچنین موجب افزایش شفافیت و بهبود پاسخگویی نهاد تدوین‌کننده استانداردهای آموزش حسابداری در مورد تصمیم‌هایش می‌شود، زیرا مفاهیم زیربنایی این تصمیم‌ها مشخص است.

با توجه به مسئولیتی که حرفه حسابداری در شفافیت مالی و پاسخگویی عمومی به عهده دارد، استانداردسازی منابع آموزشی حسابداری و تربیت نیروی انسانی متخصص در این زمینه، می‌تواند نقش بااهمیتی در راستای توسعه اقتصادی و بهبود انجام مسئولیت پاسخگویی ایفا کند.

حسابداری

نهادهای بین‌المللی فعال در حوزه استانداردسازی منابع آموزشی حسابداری کدامند؟

دکتر رحمانی

الف- هیئت استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری (IAESB)

این هیئت با هدف حفظ منافع عمومی به‌وسیله توسعه و تقویت آموزش حسابداری، نسبت به تدوین مجموعه استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری اقدام کرده است. این مجموعه شامل چارچوب نظری، تعریف لغت‌ها و اصطلاحات (واژه‌نامه)، و هشت استاندارد در زمینه آموزش حسابداری حرفه‌ای در سطح بین‌المللی است. عنوانهای استانداردهای

گرفته است. انعکاس بخشی از این تغییرها را در سرعت تغییر استانداردهای حسابداری و حسابرسی می‌توان دید.

در حوزه فناوری اطلاعات و آموزش هم پیشرفت‌های شگرفی صورت گرفته است. از اینروست که آموزش حسابداری و حسابرسی هم به روش سنتی پاسخگو نیست. در آمریکا می‌بینیم که از سال ۱۹۸۹ کمیته‌هایی برای بازنگری و تحول در آموزش حسابداری شکل گرفته است. به‌منظور همگامی حرفه حسابداری با تغییرهای محیط تجاری و شرایط اقتصادی، بازنگری و تعدیل در منابع آموزشی دانشگاهی و حرفه‌ای ضروری است. بی‌شک بهبود در کیفیت نظام آموزشی حسابداری می‌تواند موجب تربیت نسل جدیدی از حسابداران و حسابرسان متعهد و بادانشی شود که از منافع عمومی حفاظت کنند.

حسابداری

فواید استانداردسازی منابع آموزشی حسابداری و حسابرسی کدام است و چگونه می‌توان مجموعه‌ای یکپارچه از استانداردهای آموزشی تدوین کرد؟

دکتر رحمانی

برای توسعه هرچه بهتر آموزش حسابداری، می‌توان منابع آموزشی این رشته را استاندارد کرد. با توجه به تعریف سازمان بین‌المللی استاندارد؛ استانداردها، دربرگیرنده قواعد، راهنمایی‌ها یا ویژگی‌هایی برای فعالیت هستند که با هم‌رأیی، تدوین شده و به‌وسیله سازمان شناخته‌شده‌ای به تصویب می‌رسند. هدف از تدوین استاندارد، دستیابی به میزان مطلوبی از نظم و بهبود کیفیت در یک زمینه خاص است. استانداردهای آموزشی را می‌توان به‌عنوان سامانه‌ای در نظر گرفت که کارکنترل کیفی فعالیت‌ها و خدمات ارائه‌شده از سوی نظام آموزشی را به‌عهده دارند.

به‌منظور تدوین استانداردهای آموزشی حسابداری یکپارچه، می‌توان از یک چارچوب نظری استفاده کرد که این چارچوب نظری زیربنایی استانداردهای آموزشی گردیده و منجر به توسعه استانداردهای یکپارچه خواهد شد، زیرا تمام استانداردها بر مبنای مفاهیم یکسانی بنا می‌شوند. از سوی دیگر، این رویکرد، فرایند استانداردگذاری را کارآتر و اثربخش‌تر می‌کند، زیرا موضوعهای مطرح‌شده از یک

به‌منظور توسعه

هرچه بهتر

آموزش حسابداری

می‌توان منابع آموزشی

این رشته را

استاندارد کرد

به منظور همگامی حرفه حسابداری با

تغییرهای محیط تجاری و شرایط اقتصادی

بازنگری و تعدیل در منابع آموزشی دانشگاهی و حرفه‌ای ضرورت می‌یابد

البته به نظر من نهادهای ارائه‌دهنده گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای مثل انجمن حسابداران رسمی خیره (ACCA) در حوزه حسابرسی مستقل، سی‌آی‌ای (CIA) در حوزه حسابرسی داخلی، انجمن حسابداران خیره مدیریت (CIMA) و سی‌جی‌ام‌ای (CGMA) در حوزه حسابداری مدیریت یا انجمن تکنیسین حسابداری^۱ برای تکنسین حسابداری هم کمک زیادی به استانداردسازی منابع آموزشی کرده‌اند. درخور ذکر است بسیاری از این گواهینامه‌ها و منابع استاندارد آموزشی مبتنی بر یک چارچوب شایستگی یا صلاحیت (Competency Framework) است.

سازمان

همگامی با استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری چه مزایایی دارد؟

دکتر رحمانی

با توجه به دیدگاه هیئت استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری، مزایای استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری را می‌توانم به این شرح برشمارم:

- کاهش تفاوت‌های الزام‌های آموزشی در سطح بین‌المللی برای احراز صلاحیت حسابدار حرفه‌ای،
- تسهیل تحرک‌های جهانی حرفه حسابداری، و
- ارائه نمونه‌های بین‌المللی برای حسابداران حرفه‌ای تأکید عملکرد خود را ارزیابی کنند.

سازمان

الگوی آموزشی مناسب برای آموزش حسابداری در ایران باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد و چه

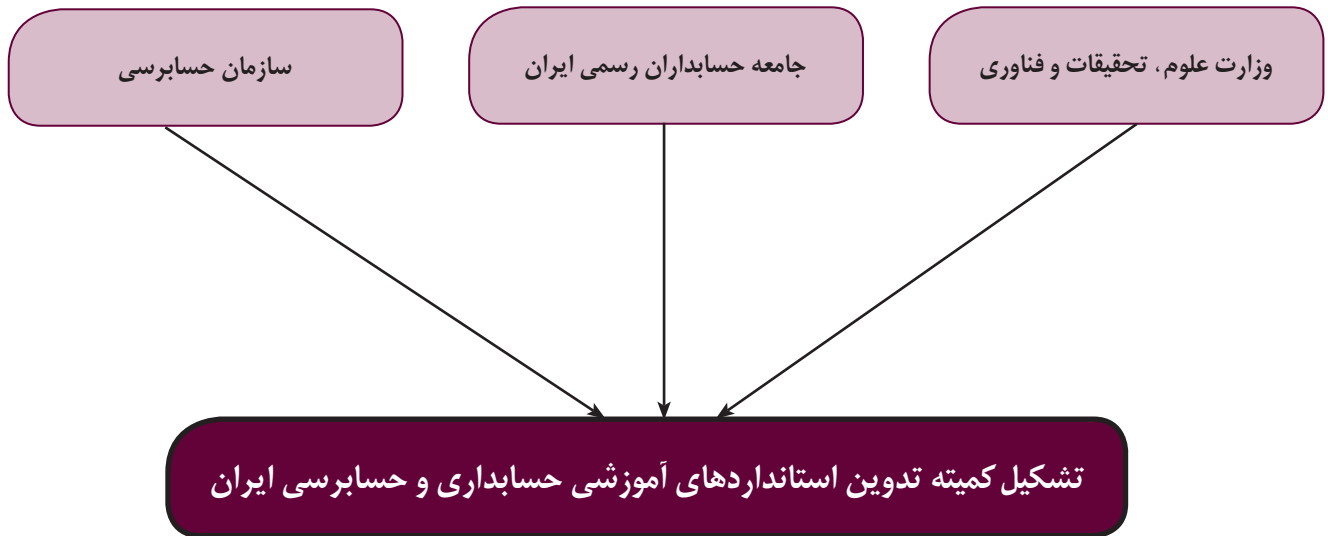
این نهاد را می‌توان چنین برشمرد:

- ۱- الزام‌های ورود به برنامه آموزش حرفه‌ای حسابداری،
- ۲- محتوای برنامه آموزش حرفه‌ای حسابداری،
- ۳- مهارت‌های حرفه‌ای و آموزش‌های عمومی،
- ۴- ارزش‌ها، اخلاقیات و نگرش‌های حرفه‌ای،
- ۵- الزام‌های تجربه عملی،
- ۶- ارزیابی قابلیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای،
- ۷- توسعه حرفه‌ای مستمر، و
- ۸- شایستگی‌های الزامی برای حساب‌رسان حرفه‌ای.

ب- انجمن توسعه دانشگاهی دانشکده‌های بازرگانی^۱

این انجمن یک نهاد آموزشی بین‌المللی و غیرانتفاعی است که تمرکز آن بر «مدیریت آموزش» است. فعالیت‌ها و خدمات این نهاد در سطح بین‌المللی بسیار متنوع بوده و پیوسته در تلاش است تا کیفیت خدمات، برنامه‌ها و مراکز آموزشی خود را افزایش دهد. خدماتی را که این نهاد ارائه می‌دهد نیز می‌توان از این قرار برشمرد:

- اعطای مدارک معتبر بین‌المللی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در رشته‌های حسابداری و تجارت،
- برگزاری همایش‌ها و سمینارها با هدف ایجاد فرصت‌های توسعه جهانی حرفه‌ای برای مدیران مراکزهای آموزشی و دانشکده‌ها،
- انتشار آن دسته از مطالب آموزشی که موجب افزایش بینش حرفه‌ای و آموزشی می‌شوند، و
- دسترسی به داده‌های گسترده جهانی و گزارش‌های مربوط که به وسیله ارتباط مراکزهای آموزش تجاری در سطح جهانی به‌دست آمده است.

آن کمیته هستیم، نقش ارزنده‌ای در استانداردسازی درسها و سرفصل‌های آموزشی دارد. کارگروه حسابداری سمت (سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها) نیز به‌تازگی دوباره فعال شده است و اعضای جدید، برنامه خوبی برای تدوین کتابهای باکیفیت در حوزه حسابداری، حسابرسی و مالی دارند و از نویسندگان هم تقاضا شده است به محیط ایران و قوانین و مقررات و نیز استانداردهای بین‌المللی در تألیف و تدوین منابع آموزشی کمک کنند.

سازمان

دیدگاه جنابعالی، به‌ویژه مدل پیشنهادی، رویکردی عملگرا برای ساماندهی به ضرورت‌های آموزشی حسابداری و حسابرسی فراهم می‌کند. امید این‌که مدل شما مورد توجه صاحب‌نظران و مسئولان آموزش حسابداری قرار بگیرد.

پانوشتها:

- 1- Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB)
- 2- Association of Accounting Technician

نهادهایی باید در تدوین استانداردهای آموزشی حسابداری همکاری کنند؟

دکتر رحمانی

با توجه به نقشه جامع علمی کشور، الگوی مناسب نظام علم، فناوری و نوآوری که ویژه جامعه ایرانی است، باید این ویژگی‌های اصلی را داشته باشد:

- ترکیب عرضه‌محوری و تقاضامحوری،
- اجتماع دو رویکرد برون‌مداری و درون‌مداری، و
- تلفیق آموزش با تربیت، پژوهش و مهارت.

از اینرو در تدوین استانداردهای آموزشی برای حرفه حسابداری، باید این موارد در نظر گرفته شوند. از سویی با توجه به اهمیت استانداردسازی منابع آموزشی برای حرفه حسابداری و حسابرسی، می‌توان با تعامل نهادهای دانشگاهی و حرفه‌ای مربوط و در نظر گرفتن استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری، استانداردهای آموزشی این حوزه را تدوین کرد.

مدل پیشنهادی برای مشارکت نهادهای مختلف در تدوین استانداردهای آموزشی حسابداری و حسابرسی در ایران را می‌توان در قالب یک نمودار (شکل بالا) ارائه کرد. البته کمیته برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم که اینجانب هم عضو